

A cé(h)láda

Valamikor a '30-as évek elején a Szegedi Ipartestület vezetősége kiállítás rendezett az egykori helyi céhek ládáiból, zászlóiból és egyéb relikviáiból. A kiállítást az országos híró zeneszerző és tréfacsináló is megtekintette.

— Hát a muzsikások céhládája hol maradt? — kérdezte az egyik látogató az őshajú mestertől.

— Még nincs itt — felelte nyugodtan —, de holnap magammal viszem a templomba. Másnap, amikor ismét a céhládára terelődött a szó, Király-König Péter szó nélkül benyúlt a zsebébe, ahonnan egy kis faragott kerek dobozt, abból pedig egy C-sípót vett elő.

— Hát itt a cé(h)láda — mondta mosolyogva...

Benediktiner és kapuciner

Temesvárott, a székesegyházi orgonahangversenyen 1916 júliusában mutatták be a „Te Deum” című művét. A megkapó erővel fölépített opusznak frenetikus hatása volt. A temesvári lapok megjegyezték, bár csak mielőbb, a világbéke alkalmából is hallhatnák az alkotást. Ugyanazon a napon Stájerországban, az admonti bencéskolostorban — ahol 35 évvel korábban szerzetesnövendék volt — is bemutatták miséjét. Amikor a műtészek arra kérték, vesse össze életpályáját Liszt Ferenccel, azt mondta:

— Én előbb voltam benediktiner, és azután írtam egyházi zenét. Liszt Ferenc viszont előbb írt egyházi zenét és csak azután lett kapuciner.

A bűvös tizenynolc

1914 májusában az Európa kávéház zenei asztalánál született a következő anekdota. Király-König szivarra pukkantott, kortyolt egyet korsójából, majd fennhangon magyarázni kezdett:

— Mozart 1791-ben halt meg, s a számok összeadva tizenynolcat tesznek ki. Tizenynolc év elteltével, 1809-ben elhunyt Haydn. E számok összege ugyancsak tizenynolc. Haydn halálát követő tizenynolcadik évben, azaz 1827-ben Beethoven távozott az élők sorából. Halála dátumának összege megintcsak tizenynolc. Hát nem különös, uraim?

— Valóban az! — szólt közbe lelkesülten az egyik pincé. — Kérem, én meg 1863-ban születtem, ami ugyancsak kiteszi a tizenynolcat.

— Na, hallja! — förmedt rá Király-König. — Ne tolakodjon maga Beethovené közé! Előbb haljon meg, s utána magára is érvényes lesz a tizenynolc.

Andante

A Dugonics Társaság ünnepségéről folyt a társalgás a Hági étteremben, 1921 novemberében. Amikor valaki megjegyezte, hogy Liszt Ferenc szonátáját is bemutatják Baranyai Ferenc tolmácsolásában, a zeneszerző tettetett haraggal megjegyezte:

— Én is komponáltam Dante igézetében, ám Liszt Ferencet többre értékeli.

A társaság tagjai ott helyben megszavazták Király-König opuszának

SZIVAROK, KORSÓK, ANEKDOTÁK

Király-König Péter „emlékművei”

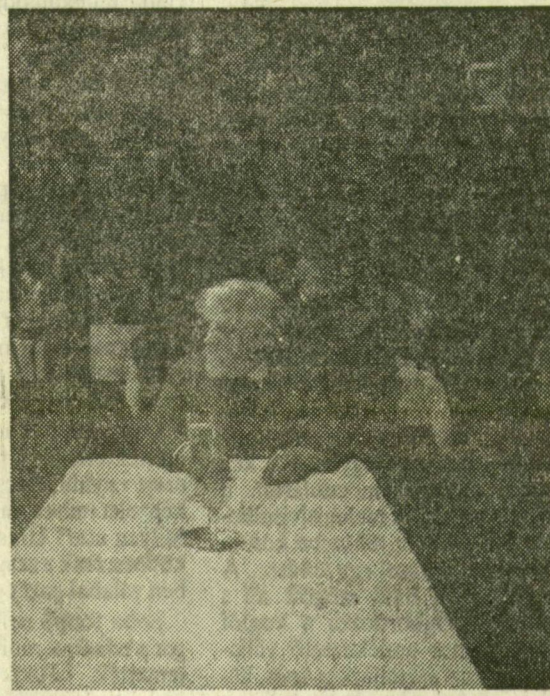

Nem kerestem a képet, csak egyszeriben előttem termett. És ha már így történt, vallatni kezdtem azokat, akik belenéztek Keglovich fotográfus lencséjébe. Keresztanyámat, Király-König Péternét és kereszt... Azám, leírhatom, hogy az 1870-ben, a stájerországi Rossegben született és 1940-ben Szegeden elhunyt zeneszerző a keresztapám?

— Természetesen — mondja a kép jobb oldalán álló úr, miközben barátságosan rámhunyorít. Keresztanyám a fotográfus megkívánta pózban, könyvvel a kezében továbbra is ülve maradt. A szoba egyik sarkába húzódunk. Szivarral kínál, sört tölt a pohárba és mesélni kezd:

— Kérlek szépen, amikor befejeztem a Tisza kantátát, a kollégáim érdeklődtek, milyen motívumok találhatók a műben. Közöltem velük, hogy az egészen egy nagy magyar motívum vonul végig. A kezdetén van egy kis román stíl, a végén egy kis délszláv. A közepe viszont szintiszta magyar. Jó lenne, mondtam, ha az elején meg a végén is a közepe lenne.

Föltűnik németes kiejtésű magyar beszéde, derűs, bohém természete, amely a szegedi zeneiskola igazgatóját tanítványai és barátai körében egyaránt közkedveltté tette. Törzsaszatalnál, a Kassban, az Európa kávéházban, a Dréher sörcsarnokban, a Prófétában és a Hágiban szinte naponta születtek az anekdoták, a hírnév és a szeretet eme időtálló emlékművei.

műsorra tűzését, mi több, azonnal tanulmányozni akarták. Érdeklődésükre a zeneszerző derűs nyugalommal rámutatott egy hatalmas kottatömegre, amelynek címlapján a következő állt: Andante.

Kass-taps

1908 júliusában nagy sikert aratott a Kassban a honvédszenekar. Figedy-Fichtner karmester és Király-König társaságában a bájos szubrett, Krémer Jenőné is ott ült. Amikor csillapodott az ováció, Király-König megkérdezte kollégáját.

— Tudod-e, hogy mi a különbség Krémerné és a honvédszenekar között?

— Mi? — érdeklődött Figedy-Fichtner.

— A Krémerné Újvidéken kapott vastapsot, a honvédszenekar pedig ma kapott Kass-tapsot.

Cserző, alias Homok

1911 őszén az egyik helyi szerző darabjának színházbéli bemutatóján a földszint utolsó sorában ülő Király-König tapsolt a leglelkesebben. És nem csupán tapsolt, hanem harsány „Szerző! Szerző!” kiáltásokkal mindenáron színpadra akarta hívni az est hőst. Nem mindenki osztotta a zeneszerző véleményét. Az előtte ülő úr szerint például cserző emlegetése pontosabban minősítené a produkciót. Gondolatát azonban közölte is:

— Tudja-e, igazgató úr, mi az a cserző?

— Hotyne tutnék — felelte a magyar nyelvben meglehetősen járatan megszólított a világ legtermészetesebb hangján. — Az a Homok, a Miska...

Karmesteri pálca és kard

Az I. világháború idején, 1915-ben a karmesteri palcát karddal akarta fölcserélni Király-König. Annak rendje és módja szerint megjelent a katonai oszdtályon és He-

gedús András jegyző előtt elszántan kibökte:

— Vártüzer akarok lenni.

Hegedús doktor hazafias megilletődöttséggel mérte végig az őshajú mestert, és rögtönzött előadást tartott a kottairás veszélytelenségéről. Erre a derék muzsikuss egy bizonyos Bonaparte Napoleon nevű úrról tett említést, megjegyezve, hogy noha a francia is kistermetű volt, mégis meghódította a világot. Amikor ez az érve sem győzte meg a sorozóbiztost, fura ötlettel állt elő:

— Akkor majd én ütöm a tak-

tust...

— De nézze, igazgató úr, a

muszka nem muzikális.

— Asztat én dutom... Asztat én nem bánok... Én muszka mekeszeg... Einz, zwei, drei és három... Én nem fokog tréfálni... Majd én mekmutatok...

A heves szócserélés vége az lett, hogy Hegedús jegyző nem méltányolta a zeneszerző katonai ambícióját, és szolgálatra alkalmatlannak nyilvánította.

Oly sok szellemes anekdota főszereplője maga is elmés csevegő hírében állt. A Dugonics Társaság 1927. március 25-ei Beethoven-emlékünnepségén tartott előadásának bevezetőjében mondta: „Ha egy magyar társaság jól érzi magát a fehér asztal mellett, akkor cigányt hívát. Így tett a Dugonics Társaság, mikor szellemi lakomáihoz engem, a muzsikust tagjai sorába fogadott. Kapcsolatom a társasággal korábban igen laza volt, s csupán külsőségekben nyilvánult meg. Mert az csak nem elegendő ok a beválasztásra, hogy a Dugonics-szobor hátat fordít a zeneiskolának. Vagy, hogy egy régi Dugonics-taggal sógorságban vagyok. Nem írtam én sohasem költeményt, sem tárcát, sem regényt, legföljebb egy csomó beadványt a tekintetes tanácshoz, melynek irodalmi értékét ez ideig még nem fődözték föl...”

Király-König Péter a Szegeden eltöltött valamivel több mint 36 év alatt nemcsak nevében, hanem lelkében is magyarrá lett. Eredeti művészegyníse olyan szorosan hozzá tartozott a város képéhez, mint a Tisza, a tanácsháza vagy később a Fogadalmi templom, ahol oly sok művét bemutatták. Tagja és egyik vezetője volt annak a szegedi szellemi generációnak, amely Gárdonyi Gézával és Mikszáth Kálmánnal kezdődött és Tömörkény Istvánban, Cserzy Mihályban, Móra Ferencben, Nyilasy Sándorban és szeretett sógorában, Juhász Gyulában teljesedett ki.

A város kultúrájának élő lelkiismerete, Péter László irodalomtörténész a zeneszerző születésének centenáriuma a következőket írta ezeken a hasábkokon: „...lassan negyedszázada következetesen intem a szegedi utókort, becslje jobban Király-König Péter szellemi örökségét... Egy márványtábla, egy emlékhangverseny lenne méltó megemlékezés.”

Húsz év telt el azóta. Mindhiába. Mostanában alkalom kínálkozik az adósság törlesztésére. Május 14-én lesz ötven éve, hogy meghalt, május 29-én pedig születésének 120 éves évfordulója ad(hat) okot a megemlékezésre.

THÉKES ISTVÁN

Nyíregyházán játszódott e rövid és tanulságos eset. Etnikailag izgalmas vidék ez a Szabolcs-Szatmár. Sokan, tévesen, azonosítják a cigányvidékkel. Mos nem erről lesz szó.

A történet főhőse egy értelmeségi. Hülyén hangzik így kiemelve a szó, de most kifejezetten hangsúlyt kap. Ezen intellektuál — német tanár. A nyelvtudás hasznos és fontos dolog. A germánok, németek történetének és nyelvének ismerete napjainkban akut kérdés. Szóval ezen úriember joggal hihette, hogy megbecsült, fontos ember lesz Magyarországnak legelmaradottabb vidékén. Mondom, hihette.

Történt ugyanis, hogy pedagógusunk a gazdasági jólétben szerzett, összekuporgatott pénzeszkéjét ingatlanba fektette. Vett egy telket. Telkeskért. Ezeddig rendjén is volna, hisz a munkás-paraszt-értelmiségi nagy hármás az elmúlt történelmi (?) időszakban összemosódott egy munkás, paraszt értelmiségi fogalomká. Nincs e telekvásárlásban semmi kivétel, hisz a családostanárnak is jól eshet az egész heti-havi der, die, das-os napok után a koratavaszi, selymesen, bársonyosan simogató nap-sütéses időben kényelmesen elterülni a fűben

Das Haus (A ház)

vagy elnyújtózni a nyugágyon és nézni, csodálni a természet permanens varázslatait. A rügyedző fákat, a bimbózó virágokat. Igen ám, de mi lesz, ha véletlenül egy szombat délután, mondjuk áprilisban, vagy mondjuk a nyáron, a kellemős napsütést pillanatok alatt vad, fergegés zápor, zivatar váltja fel, mondjuk a meteorológiai előrejelzéseknél is gyorsabban? Kéne egy kis viskó, hová békázódhatnák!

Minő szerencse, hogy a szomszéd (mármint a telekszomszéd, a szomszédos gazda) civilben, azaz mikor nem földműves, akkor kőműves. Jó gazdátársakhoz illően áldomást ittak a telekre, beszélgettek erről, arról, fűről, fáról — politikáról. Hősiük udvarias, intelligens tanárember lévén, csak a beszélgetés végén pedzett meg a vityilló-gondolat húrjait. Jól pengett e húr, hisz a véletlenek, valóságos, újbóli, szerencsés egybeesése végett, nemcsak értő fülekre, hanem viszontpengetésre is talál. Mit

tesz Isten, ez a kőművesmester is családost ember, s a fentebb említett természeti csodák közül egy vele is megesett. A legnagyobb, legszebb és legörömtelibb. (Zárójelben tesztem hozzá, hogy ő, mint bármely férfi a világon, ezt inkább saját kvalitásának, nőfeletti képességeinek tudja be!). Egy szó, mint száz — van egy lánya. Nos, ez a hölgyike éppen német nyelvből szeretne felvételizni, így adok-kapok alapon létrejöhett (meg a római jog rendkívül szigorú értelmezésében is szabályos!) szerződés. Én vityillót építek, Te nyelvet tanítasz. A sorrend nem mellékes.

Elérkezett a cselekvés ideje. Annak rendje és módja szerint meg is csörrent a telefon, és elkezdődött az üzleti párbeszéd a kőműves neje és a nyelvtanár között:

— Halló?

— Tiszteletem asszonyom. Én lennék az, a Schwarz Pista, a szomszéd.

— Jaj, nagyon kedves. Miért keres bennünket?

— Hát a férjével szerettem volna beszélni. Aprópó, hogy vannak a kiscsirkék?

— Jól. Ha a férjem az üzlet ügyében keresi, nekem is nyugodtan elmondhatja. Nos, mik az elképzelései?

— Jőmagam úgy látnám a legcélszerűbbnek, hogy ahány órát adok a lányuknak, annyi órát építené a kedves férje a házamat...

— ...hogy képzeli!!! — fortyan fel az asszonyka, s lecsapja a kagylót.

Ennyi az egész. Az öntudatos kőműves feleség vérg sértődött, hogy férje munkáját egy német tanár a sajátjával egyenlő szintre meri tenni. Konklúzió... (Ide azért nem írok semmit, nehogy valaki az alapján a magyar értelmiség és a magyar munkásszótály társadalmi és anyagi megbecsülését az elmúlt évtizedek távlatából összevessse!)

A történet igaz. Hallottam, le- és megjegyeztem egy fizikus barátom elmondása alapján Szegeden, valahol a Maros utcában.

CSÚRI ÁKOS